

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 การบริหารงานวิชาการในการศึกษาปฐมวัย

2.1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

2.1.3 หลักการและจุดมุ่งหมายในการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย

2.1.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย

2.1.5 กระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาปฐมวัย

2.2 แนวทางการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย

2.2.1 การบริหารงานหลักสูตรในสถานศึกษาปฐมวัย

2.2.2 การบริหารการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัย

2.2.3 การบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัย

2.2.4 การบริหารงานการประเมินพัฒนาการในสถานศึกษาปฐมวัย

2.2.5 การบริหารงานการวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ในสถานศึกษาปฐมวัย

2.2.6 ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย

2.2.6.1) ปัจจัยนำเข้า

2.2.6.2) ปัจจัยด้านกระบวนการ

2.2.6.3) ปัจจัยด้านบริบทที่เกี่ยวข้อง

2.3 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1

2.4 เอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การบริหารงานวิชาการในการศึกษาปทุมวัย

2.1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายของการศึกษา เช่น การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน โครงการสอน การจัดการเรียน การนิเทศการสอน สื่อการสอน และการประเมินผลการเรียน เป็นต้น

ในการจัดการศึกษาทุกระดับ งานด้านวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการบริหารการศึกษาก็เพื่อตอบสนองความสำเร็จของผลงานทางวิชาการหรือการเรียน การสอน โดยจุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติที่ต้องการ ดังนั้นการบริหารงานด้านวิชาการ จึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพและวิธีการจัดการหรือบริหารงานวิชาการมักนิยมกระจายอำนาจและความ รับผิดชอบให้แก่ผู้ทำหน้าที่ทางงานวิชาการอย่างเต็มที่เพื่อให้มีเสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) อันเป็นผลให้เกิดความรู้และวิธีการใหม่ๆ ทำให้โรงเรียนก้าวหน้าต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 16) กล่าวว่าไว้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สกุล กังวานไพโร (2542, หน้า 33) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดให้นักเรียนประสบความสำเร็จมากที่สุด

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจ สถานศึกษา

จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 148) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของนักวิชาการในข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการบริหารงานวิชาการได้ว่า หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ดังนั้นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาปทุมวัยจึงหมายถึง การดำเนินการตามกระบวนการบริหารการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาปทุมวัย ซึ่งทำให้การจัดการศึกษาปทุมวัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปทุมวัย และเกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็กปทุมวัย

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งและจัดว่าเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและสถาบันการศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนมักจะพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการเป็นหลัก เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสติปัญญาความรู้ ความสามารถของนักเรียน ให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรของโรงเรียนที่ตั้งไว้ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนที่จะต้องให้ความสำคัญและสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ

ดังเช่นที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 15) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ว่างานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐาน และคุณภาพจะพิจารณา ได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรม การศึกษา การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

ทำนองเดียวกันกมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 5-6) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องอาศัยการดำเนินงานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการศึกษา อาศัยการทำงานที่เป็นระบบ และอาศัยความตระหนักว่าต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ รวมทั้งอาศัยความตั้งใจจริง เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอันเป็นเป้าหมายสูงสุดตามภารกิจของการศึกษา

เช่นเดียวกับจันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 148) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนงานบริหารด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานบริหารงานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหาร จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร

สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2555, หน้า 1-9) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาปฐมวัยรับผิดชอบจัดการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ในอันที่จะสร้างรากฐานคุณภาพชีวิต ให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนี้

1. ทำให้เด็กปฐมวัยมีคุณภาพ เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพราะสถานศึกษาปฐมวัยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัย เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สามารถทำ

ให้เห็นนโยบายทางการศึกษาเห็นผลการปฏิบัติที่เป็นจริงเกิดขึ้น ถึงแม้จะมีหน่วยงานระดับอื่นๆที่ร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาทั้งระดับกรม จังหวัด อำเภอ หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษาก็ตาม แต่ผลของการจัดการศึกษาคือคุณภาพของเด็กปฐมวัย จะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา โดยมีการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาปฐมวัยเป็นองค์ประกอบสำคัญ ดังนั้นสถานศึกษาปฐมวัยจึงมีบทบาทสำคัญ และมีส่วนรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยที่จะให้เกิดผลต่อเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทำงานอย่างมีความสุข มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เพราะการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยที่ดี ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ทำให้ปฏิบัติหน้าที่ในหน้าที่ได้อย่างมีคุณภาพ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ดี

3. ทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพ มีระบบระเบียบ ได้มาตรฐาน มีทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เพราะการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยที่ดี ย่อมส่งผลต่อการดำเนินงานด้านต่างๆของสถานศึกษาปฐมวัยให้มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานย่อยในสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ประหยัดทั้งกำลังคน วัสดุ อุปกรณ์ และเวลา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นผู้ที่มีพัฒนาการที่เหมาะสม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

4. ทำให้การจัดการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพ เพราะการที่จะสามารถจัดการศึกษาปฐมวัยที่ดีมีคุณภาพได้ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยเป็นหลัก

ดังที่มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช (2555, หน้า 1-10) กล่าวว่าการศึกษาในอดีตได้เน้นการปรับปรุงหน่วยงานระดับสูงที่มีอำนาจเหนือกว่าสถานศึกษา ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติการสอนของครูและการเรียนการสอนน้อยมาก ถ้าต้องการปรับปรุงคุณภาพนักเรียนให้ดีขึ้น จุดที่ต้องทำการเปลี่ยนแปลงต้องทำการปฏิรูป คือ โรงเรียนหรือสถานศึกษา การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงในระดับสถานศึกษาเท่านั้นที่จะทำให้การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของคนทั้งประเทศประสบความสำเร็จ

จากความสำคัญของงานบริหารงานวิชาการปฐมวัยที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่างานบริหารวิชาการเป็นงานสำคัญของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ส่วนงานด้านอื่นๆเป็นงานสนับสนุนที่จะทำให้โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่น ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรจะรับผิดชอบ เป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่างานบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น งานบริหารงานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3 หลักการและจุดมุ่งหมายในการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย

การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือ การจัดการศึกษา คุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมงานด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการ และมีขั้นตอนการวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นตอนการจัดและดำเนินการ และขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการ คือหลักประสิทธิภาพและหลักประสิทธิผล

ดังเช่นที่ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 21) ได้กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการมีหลักการบริหาร คือ

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน คือ นักเรียนนักศึกษา สามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ล่าถอยออกจากชั้น เรียนเกินเวลาและช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ คือ นักเรียนนักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณภาพ และจัดการได้

สอดคล้องกับเขวพา เดชะคุปต์ (2542, หน้า 59) ได้สรุปหลักการบริหารการศึกษาปฐมวัยที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ไว้ดังนี้

1. แนวความเชื่อของผู้บริหารการศึกษา การบริหารศึกษามีแนวคิดเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1.1 ยึดวิธีบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ ให้ความสำคัญงานเป็นสำคัญ โดยถือว่าการบริหารเป็นการจัดระบบ ระเบียบวิธีการทำงาน วางแผนงานให้คนปฏิบัติงาน ถ้าคนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้ งานจะดีมีประสิทธิภาพ

- 1.2 ยึดวิธีบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ให้ความสำคัญต่อคนเป็นสำคัญ โดยถือว่าปัจจัยสำคัญของการบริหารคือปัจจัยมนุษย์ คนมีชีวิตจิตใจ ถ้าสามารถพัฒนาคนที่ปฏิบัติงานให้สามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจกันดีแล้ว ผลสำเร็จของงานจะเกิดขึ้น การ

บริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์นี้เป็นการบริหารงานโดยยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ เป็นหลัก ถือว่าผู้บริหารทำงานกับคนความสำเร็จจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้หรือไม่ ผู้บริหารจะเป็นศูนย์กลางของพฤติกรรมผู้ร่วมงาน

2. ลักษณะของการบริหารงานในโรงเรียน การบริหารงานในโรงเรียนเป็นการบริหารการศึกษาซึ่งมีลักษณะการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการการบริหารงานโรงเรียน เป็นลักษณะเฉพาะของการบริหารการศึกษา เมื่อมีปัญหาจะนำมาปรึกษาหารือกันในคณะกรรมการบริหาร ทำให้เกิดความรอบคอบและเป็นการบริหารที่เป็นประชาธิปไตย เพราะเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

3. ปัจจัยในการบริหารงาน การบริหารงานจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดจะต้องมีปัจจัยในการบริหารงานที่เรียกว่า 4 M ได้แก่

3.1 กำลังคน (Man Power) การทำงานจะสำเร็จได้ต้องมีคนดี มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน มีความสนใจและตั้งใจทำงานงานจึงจะประสบความสำเร็จ

3.2 เงิน (Money) เงินเป็นปัจจัยสำคัญ การทำงานหากขาดเงินงบประมาณในการทำงานแล้วย่อมไม่สำเร็จผล

3.3 วัสดุ (Materials) วัสดุอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงานก็เป็นปัจจัยที่สำคัญจะทำให้งานต่างๆเป็นไปด้วยความราบรื่น

3.4 ระบบงาน (Management) ระบบงานได้แก่ โครงสร้างในการบริหารงาน การแบ่งส่วนงาน การประสานงาน เป็นระบบการจัดการหรือระบบการบริหารจะต้องมีระเบียบมีการประสานงานกันอย่างดี

4. หลักการบริหารงาน จะต้องยึดหลักการบริหารงานเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครู และบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน การบริหารงานโรงเรียนจะต้องยึดหลักการบริหารงานด้วยวิธีการประชาธิปไตย มุ่งหมายที่จะให้เกิดความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายในโรงเรียนเพื่อดำเนินการให้การศึกษาแก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องรู้จักกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานทุกคนได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ร่วมกันอย่างรอบคอบ

จากหลักการและจุดมุ่งหมายในการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยข้างต้นมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับหลักการบริหารงานด้านวิชาการในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดหาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้
4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัด และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.1.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย

การบริหารงานวิชาการตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัด ประเมินผลและการรับเข้าศึกษาต่อ รวมทั้งการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT) พบว่ามีการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปด้านการเรียนรู้ในแต่ละด้านเป็นอย่างมาก หลากหลายโครงการเพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาชาติ ดังต่อไปนี้ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ 2553, หน้า30)

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 17-19) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 4 ประการดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและ การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา การรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจดยละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละ คาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละ รายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียนเป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานงานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้ง จัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอนการจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และ ความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ จะใช้ แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้นครูอาจจะใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจาก เอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ๆเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของ สังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนนักศึกษารู้จักนำเอาทฤษฎีมา ประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้ โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และ การส่งเสริมการจัดหลักสูตรและ โปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษา เน้น เครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่ง วิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและการประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการวิเคราะห์ผลการเรียน

จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 151-162) ได้กล่าวว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ควรประกอบด้วยกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

กิจกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ได้แก่

1.1 การศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบ

1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.3 สื่อการเรียนรู้

1.4 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 4 ระดับ คือ การประเมินผลระดับชั้นเรียน การประเมินผลระดับสถานศึกษา การประเมินผลระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการประเมินระดับชาติ

2. การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการที่น่าเชื่อถือและเป็นระบบในการแสวงหาคำตอบและเป็นการคิดค้นพัฒนาที่เป็นการแก้ปัญหา ที่ทำให้ครูผู้สอนพร้อมของนักเรียนแต่ละคน และคิดหาวิธีการที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น

3. การสอนซ่อมเสริม เป็นอีกวิธีหนึ่งในการแก้ไขข้อบกพร่อง และเสริมทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งครูจะจัดให้ผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือกรณีพิเศษ

4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นวิธีการช่วยพัฒนาคุณลักษณะและนิสัยใจคอของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความเสียสละ มีความซื่อสัตย์กตัญญู มีความเมตตา กรุณา รักใคร่กลมเกลียว สัมผัสสามัคคีและมีวินัย มีภาวะของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

5. การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินการโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตลอดจนบุคลากรภายในสถานศึกษา ร่วมกันปรับปรุงงานต่างๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน ผู้ที่ได้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน

6. การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติกร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สรุปข้อบ่งชี้และภารกิจงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ได้อาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดข้อบ่งชี้งานวิชาการไว้ดังนี้ (คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษารักษากรในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561 หน้า 13)

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวมวล องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จะเห็นได้ว่าข้อบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการนั้นเป็นข้อบ่งชี้ที่กว้างขวางครอบคลุมทั้งการวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานหลักสูตร การบริหารงานการเรียนการสอน การบริหารงานสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานการประเมินผล การบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษา และการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา

เช่นเดียวกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย ที่มีการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลัก หรือภารกิจหลักของโรงเรียนหรือสถานศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น บริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถานบันอื่นๆ อย่างกว้างขวางเพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุจุดหมายของหลักสูตร

ได้มีนักวิชาการกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

เขาวพา เดชะคุปต์ (2542, หน้า 68-72) กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. หลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์
2. การนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้
3. การจัดหาและผลิตสื่อ
4. การจัดสภาพแวดล้อม
5. การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน
6. การนิเทศการศึกษา
7. การวัดและประเมินผล

เช่นเดียวกับที่ปรากฏในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555, หน้า 8-12-8-13) ที่สรุปว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาปฐมวัย เป็นงานที่มีความสำคัญเช่นเดียวกันกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาระดับอื่นๆ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ เป็นการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงานด้านวิชาการซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับระบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การกำหนดหน้าที่และขอบเขตในการปฏิบัติงาน และการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนด้วยการจัดทำแผนงานหรือโครงการการปฏิบัติงานวิชาการประจำปีล่วงหน้าอย่างมีขั้นตอน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และมีการกำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. การบริหารหลักสูตร เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมกับสถานศึกษาและบริบทของสถานศึกษาด้วยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. การบริหารงานการจัดประสบการณ์ เป็นการดำเนินการเพื่อให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้ ได้แก่ การดูแลให้ครูจัดทำกำหนดการสอน และแผนการจัดประสบการณ์อย่างสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ดูแลให้มีการจัดประสบการณ์ตามแผนที่กำหนดโดยการเขียนชั้นเรียน หรือการประชุมปรึกษาหารือเป็นระยะ รวมทั้งการดูแลให้มีการจัดหาหรือผลิตสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และคัดเลือกหนังสือสำหรับเด็ก การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กและการนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. การบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ เป็นการดำเนินการเพื่อสนับสนุนให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึงการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น งานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ เช่น การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การส่งเสริมครอบครัวและชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การจัดให้มีห้องสมุดและแหล่งวิชาการเพื่อเสริมสร้างความรู้ให้แก่ครู การพัฒนาความรู้ทางวิชาการแก่บุคลากรในรูปแบบต่างๆ

5. การบริหารงานวัดผลและประเมินผล เป็นการดำเนินการในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการประเมินผลอย่างถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษาปฐมวัย ปรับปรุงและสร้างเครื่องมือสำหรับวัดผลประเมินผลให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และการกำกับติดตามการดำเนินการวัดผลประเมินผลเป็นระยะๆ รวมทั้งการตรวจสอบการจัดทำสมุดประจำชั้น และสมุดประจำตัวเด็กให้ถูกต้อง เรียบร้อยและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

6. การบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือและแนะนำทางวิชาการ ให้การดำเนินการต่างๆภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารสามารถใช้วิธีการนิเทศได้หลายวิธี โดยต้องดำเนินการนิเทศอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ

7. การบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ด้วยการศึกษารื่องการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ศึกษารูปแบบหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการประเมิน กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของการประเมิน พัฒนาตัวชี้วัดหรือกำหนดเกณฑ์ กำหนดกรอบแนวคิดของการประเมิน สร้างหรือพัฒนาเครื่องมือประเมิน วิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงานการประเมิน

2.1.5 กระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาปฐมวัย

จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2555, หน้า 8-13-8-14) ที่สรุปกระบวนการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

กมล ภู่งประเสริฐ (2544, หน้า 7-8) ได้กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการมีกระบวนการซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

1. การวางแผนพัฒนา หรือการวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งเป็นการวางแผนที่มีพื้นฐานมาจากสภาพที่เป็นปัญหา หรือความต้องการที่จะพัฒนางาน ตามกำลังงบประมาณประกอบ ด้วยการกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ จุดมุ่งหมาย กลยุทธ์ และแผนงาน/โครงการ

2. การนำแผนไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ประกอบด้วยงานการจัดองค์กร การสั่งการหรือมอบหมายงาน การควบคุมงาน การกำกับติดตาม การประสานงาน และการนิเทศงาน

3. การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานบรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ประกอบด้วย การประเมินระหว่างการทำงาน การประเมินเมื่อสิ้นสุดงานและการรายงาน

จรรยา มุ่งการนา (2535, หน้า 19-21) ได้อธิบายกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นพื้นฐานของการวางแผน โดยผู้บริหาร โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องจะต้องศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการร่วมกัน

2. ขั้นการวางแผน เป็นการคิดคาดการณ์ล่วงหน้าหรือตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำไม่จึงทำ จะทำอย่างไร ใครทำ ที่ไหน เมื่อไร การวางแผนบริหาร โรงเรียนจะต้องกำหนด วัตถุประสงค์ และวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน มีรายละเอียดขั้นตอนการทำงานชัดเจน มีระบบระเบียบและสะดวกแก่การปฏิบัติ

3. ขั้นการดำเนินการตามแผน ประกอบด้วย การควบคุม กำกับติดตาม และนิเทศ เป็นกิจกรรมที่ต้องกำหนดผู้ปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนเป็นระบบ ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายต้องปฏิบัติตามที่กำหนด

4. ขั้นการประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้บริหารทราบผลการดำเนินงานว่าบรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 31-32) กล่าวถึงกระบวนการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. ขั้นก่อนดำเนินการ เป็นการกำหนดนโยบายและการวางแผนด้านวิชาการ ประกอบด้วยงานจัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักสูตร จัดสภาพงานวิชาการและวิธีทำงาน จัดครูเข้าสอน จัดทำโครงการสอน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน จัดตารางสอน ปฐมนิเทศนักเรียน และการลงทะเบียนเรียน

2. ขั้นการดำเนินงาน เป็นขั้นที่จัดและดำเนินงาน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ประกอบด้วยการดำเนินงานการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางวิชาการ และงานเกี่ยวกับการบริการ เป็นการส่งเสริมให้มีการบริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก

3. ขั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลงานด้านวิชาการ โดยส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองด้านวิชาการ สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานวิชาการ จัด บรรยายทางวิชาการในสถานศึกษา ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการขึ้น ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุมหรือชุมชนทางวิชาการ ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ฝึกอบรมและส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

จะเห็นได้ว่ากระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาปฐมวัยก็มีขั้นตอนเช่นเดียวกับการบริหารงานในระดับการศึกษาอื่นๆ แต่มีรายละเอียดในเชิงปฏิบัติแตกต่างออกไป ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2555, หน้า 8-13-8-16)

1. ขั้นตอนดำเนินการ เป็นการเตรียมการล่วงหน้าก่อนการปฏิบัติงาน ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 งานย่อย ดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีแนวการปฏิบัติ ดังนี้

1.1.1 ศึกษาข้อมูลของสถานศึกษา เช่น จำนวนเด็ก วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา โครงการต่างๆที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับหลักสูตร

1.1.2 ศึกษาข้อมูลที่เป็นข้อกำหนดที่ต้องยึดเป็นแนวทาง เช่น หลักสูตร ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง นโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 การวางแผน เป็นการวางแผนล่วงหน้าอย่างมีขั้นตอนและรอบคอบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ การวางแผนงานวิชาการมีแนวการปฏิบัติ ดังนี้

1.2.1 การทำแผนงานหรือโครงการวิชาการประจำปี โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการปฏิบัติงานตั้งแต่ต้น เมื่อกำหนดแผนงานแล้ว ให้จัดทำโครงการสนับสนุนแผนงานวิชาการให้ครอบคลุมงานต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวางแผนงานวิชาการของสถานศึกษา การจัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอน การวางแผนการจัดประสบการณ์ การจัดกลุ่มเด็กเข้าชั้น การนิเทศการสอน การวัดและประเมินพัฒนาการ การใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก การจัดทำรายงานพัฒนาการเด็ก และการประกันคุณภาพการศึกษา

1.2.2 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน หลังจากทำแผนและโครงการเสร็จแล้ว

นำมาเขียนลงปฏิทินปฏิบัติงานตามลำดับก่อนหลัง

1.2.3 การจัดครูเข้าสอนประจำห้อง ควรจัดครูที่มีความรู้ทางด้าน

การศึกษาปฐมวัย หรือได้รับการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะสอนเด็กปฐมวัย รวมทั้งการคัดเลือบบุคลากรอื่นๆที่ทำงานกับเด็กอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงคุณสมบัติของบุคลากรด้วย

2. ขั้นตอนดำเนินงาน เป็นการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารจะต้องคอยดูแลครูให้รับผิดชอบต่องานต่างๆของตน กำกับ ติดตามและนิเทศให้ครูจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และดำเนินการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ จัดครูเข้าสอนแทนชั้นเรียนที่ขาดครู กำกับดูแลให้ครูช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางพัฒนาการ สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อเสริมประสบการณ์ของเด็กให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และกำกับติดตามให้ครูรับผิดชอบงานและโครงการให้เป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารต้องจัดบริการและส่งเสริมให้มีการบริการด้านสื่อการสอน อุปกรณ์ และวัสดุหลักสูตรต่างๆ รวมทั้งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครู

3. ขั้นตอนประเมินผล เป็นการทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานทางวิชาการทางวิชาการว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ซึ่งการประเมินผลนี้จะแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ การประเมินก่อนการดำเนินงาน การประเมินระหว่างดำเนินการ และการประเมินเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินงาน ซึ่งประเมินเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินงาน เพื่อไปแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน ส่วนการประเมินเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ สำหรับนำมาใช้ในการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป การประเมินผลทางวิชาการ ผู้บริหารจะมีบทบาทหน้าที่ในการวัดและประเมินผลทางวิชาการ 3 ประเด็น ดังนี้

3.1 การประเมินพัฒนาการของเด็ก โดยผู้บริหารต้องจัดให้มีเครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็ก ส่งเสริมให้ครูประเมินพัฒนาการเด็กอย่างสม่ำเสมอ รับฟังปัญหาเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการ ให้การช่วยเหลือและให้การนิเทศในลักษณะต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษาเพื่อผลทางพัฒนาการเด็ก

3.2 การประเมินผลโครงการวิชาการของสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่การส่งเสริมการจัดทำโครงการวิชาการของสถานศึกษา ติดตามและช่วยเหลือการดำเนินการตามโครงการ ประเมินผลโครงการ รวมทั้งตรวจสอบและตัดสินใจในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน หรือจัดทำโครงการต่อเนื่องและเผยแพร่ผลที่ได้จากโครงการ

3.3 การประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารสามารถปฏิบัติได้โดยการสังเกตพฤติกรรมการสอน การตรวจผลการสอน ตรวจแผนการจัดประสบการณ์ ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครู รับฟังข้อมูลจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู จัดประชุมประเมินผลงานของครู สรุปผลจากการประเมินการทำงานโครงการวิชาการที่ได้รับมอบหมาย

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าขั้นตอนต่างๆของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาปฐมวัยนี้ ล้วนมีความสำคัญและมีผลต่อขั้นตอนในลำดับต่อไป ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการบริหารงานที่เป็น ไปตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและครบถ้วนทุกขั้นตอน จึงทำให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 แนวทางการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย

2.2.1 การบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาตามที่สถานศึกษาได้ตั้งเป้าหมายไว้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร การบริหารหลักสูตรมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2555, หน้า 8-24-8-26)

ขั้นตอนการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา

เป็นการบริหารงานด้านวิชาการและนำหลักสูตรไปใช้ การพัฒนาหลักสูตรถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนของการบริหารงานหลักสูตรไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538, หน้า 170) ได้กล่าวถึงขั้นการบริหารงานหลักสูตรว่ามีกระดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนและนำหลักสูตรไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การวางแผนการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้แทนหลักสูตรเก่า และการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

2. การสนับสนุนการใช้หลักสูตร ได้แก่ การเตรียมความพร้อมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การแปลงหลักสูตรสู่การเรียนการสอน การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การส่งเสริมสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์เพื่อตอบสนองหลักสูตร

3. การตรวจสอบคุณภาพการใช้หลักสูตร ได้แก่ การนิเทศกำกับดูแลการใช้หลักสูตร การประเมินตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และการวางแผนการประเมินการใช้หลักสูตรระดับโรงเรียน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 42) ได้กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรว่าประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนใช้หลักสูตร วางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และนำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วย ซึ่งมีขั้นตอน คือการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความ

พร้อม การจัดทำโครงการสอน การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน การตรวจสอบการยอมรับจาก สังคม และการจัดโครงสร้างของหน่วยงาน เป็นต้น

2. ขั้นตอนดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย การประชุมครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การปฐมนิเทศผู้เรียน การจัดทำคู่มือครู การจัดทำตารางสอน การจัด ครูเข้าสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการฝึกงาน เป็นต้น

3. การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้ควรมีการ ประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หรือเพื่อจะได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 43-49) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการบริหารงานหลักสูตรว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1.ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร และการเตรียมความพร้อม ของสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร

2. ขั้นตอนดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตร และฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร

3. ขั้นประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการ ประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผลเพื่อจะพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรหรือไม่ เพื่อที่จะได้ใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

จากขั้นตอนการบริหารหลักสูตรดังที่นักวิชาการศึกษาค้นคว้าได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น สามารถสรุป เป็นขั้นตอนการบริหารงานหลักสูตรในสถานศึกษาปฐมวัยได้ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย การ ตรวจสอบความสอดคล้องและความเชื่อมโยงหลักสูตรสถานศึกษากับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 บริบทของชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเหมาะสมกับพัฒนาการ ของเด็ก การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้รับทราบและเข้าใจตรงกัน การ เตรียมความพร้อมทั้งบุคลากร งบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

2. การใช้หลักสูตร เป็นการดำเนินการเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน มีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างเต็มตามศักยภาพตามวัย และ ได้รับสาระที่ควรเรียนรู้อย่างครบถ้วนและครอบคลุม

3. การกำกับติดตามและประเมินผล เป็นการตรวจสอบคุณภาพการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลที่ ได้จากการประเมินไปปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาปฐมวัย มีดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและชัดเจนเป็นรูปธรรม ผู้บริหารดำเนินการ ดังนี้

1.1 กำหนดผู้รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตร โดยกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์ ขอบข่ายความรับผิดชอบของผู้บริหาร สายบังคับบัญชา จำนวนผู้ที่รับผิดชอบ ควรให้ครูผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตร เพราะจะทำให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และนำไปจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

1.2 เตรียมข้อมูลพื้นฐาน ทั้งนโยบายต่างๆ ประชญาแนวคิด ข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษา บุคลากร ทรัพยากร วัตถุประสงค์ เป้าหมายในการจัดทำหลักสูตร และผลการใช้หลักสูตรที่ผ่านมา นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการดำเนินการต่อไป

1.3 กำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายการใช้หลักสูตร เอกสารหลักสูตร จะต้องชี้แนวทางการจัดประสบการณ์อย่างถูกต้องและชัดเจน

1.4 ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของหลักสูตร พิจารณาความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 บริบทของชุมชนและสังคม มีความเหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก

1.5 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบและเข้าใจตรงกัน

1.6 กำหนดการประเมินผลและควบคุมการใช้หลักสูตรอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

1.7 เตรียมความพร้อมของบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

2. การใช้หลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างเต็มที่และตามวัย ได้รับสาระที่ควรเรียนรู้ครบถ้วนและครอบคลุม ผู้บริหารดำเนินการได้ดังนี้

2.1 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆอย่างเพียงพอ เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการ

2.2 ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา สร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและตรงตามเป้าหมาย

2.3 จัดระเบียบวิธีการทำงานเพื่อให้การประสานงานมีประสิทธิภาพในการทำงาน ประหยัดแรงงาน เวลาและวัสดุอุปกรณ์

3. การกำกับติดตามและประเมินผล เป็นการตรวจสอบคุณภาพการใช้หลักสูตรว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามหลักสูตรหรือไม่ ผู้บริหารดำเนินการได้ดังนี้

3.1 จัดให้มีการนิเทศติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

3.2 จัดระบบติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ว่ามีคุณค่าและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ต้องอยู่บนมาตรฐานการประเมิน คือ ประโยชน์ใช้สอย ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและถูกต้องตรงกับความเป็นจริง

2.2.2 การบริหารงานการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัย

การบริหารงานการจัดประสบการณ์ถือเป็นหัวใจของงานวิชาการและเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร เพราะเป็นการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติ การจัดประสบการณ์จำเป็นต้องคำนึงถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุลประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ขั้นตอนของการบริหารงาน และแนวทางการบริหารงานในสถานศึกษาปฐมวัย ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2555, หน้า 8-19-8-22)

ขั้นตอนการบริหารงานการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัย

1. การศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สารการเรียนรู้ แนวทางการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ

2. การจัดทำประสบการณ์ตลอดปีการศึกษา ว่าเปิดทำการสอนกี่วัน จัดประสบการณ์เรื่องใดบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและกิจกรรมของชุมชน

3. กำหนดตารางกิจกรรมประจำวัน กำหนดว่าในแต่ละวันเด็กและครูมีกิจกรรมใดบ้าง เวลาใด โดยกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสภาวะต่างๆของชุมชน

4. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เป็นการคิดล่วงหน้าว่าจะจัดกิจกรรมใดในช่วงใดใน 1 วัน ตามตารางกิจกรรมประจำวัน โดยประกอบด้วย วัตถุประสงค์ สารการเรียนรู้ กิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ ระยะเวลาและการประเมินผล

5. ดำเนินการจัดประสบการณ์ จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เป็นการนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ

แนวทางการบริหารงานการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัย

การบริหารงานการจัดประสบการณ์เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกัน สามารถกำหนดเป็นแนวทางได้ดังนี้

1. การเตรียมการ มีการวางแผนการจัดประสบการณ์ การวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสังเกตและบันทึกหลังสอน ผู้บริหารสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1.1 วางแผนการนำหลักสูตรของสถานศึกษาไปสู่การจัดประสบการณ์ โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สาระที่ควรเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญ ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก

1.2 เตรียมความพร้อมให้ครุมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดประสบการณ์โดยบูรณาการทั้งทักษะและสาระที่ควรเรียนรู้

1.3 จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดซื้อสื่อต่างๆและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

1.4 ส่งเสริมและเชิญชวนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน

2. การดำเนินการจัดประสบการณ์ ครูผู้สอนจะดำเนินการจัดประสบการณ์ตามกำหนดการจัดประสบการณ์ และแผนการจัดประสบการณ์ที่ได้จัดทำไว้ ผู้บริหารมีแนวทางในการบริหารงาน ดังนี้

2.1 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆอย่างเพียงพอ ให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมที่ต้องใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา

2.2 ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูในการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการและลักษณะการเรียนรู้

2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัย และนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการจัดประสบการณ์

3. การกำกับติดตามและการประเมินผลการจัดประสบการณ์ เพื่อตรวจสอบว่าการจัดประสบการณ์เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการจัดประสบการณ์มาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้บริหารดำเนินการได้ ดังนี้

3.1 จัดให้มีการนิเทศ เพื่อให้ครุมีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ประเมินผลการจัดประสบการณ์ โดยการประเมินพัฒนาการแล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดประสบการณ์ของครูให้เหมาะสมมากขึ้น

2.2.3 การบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัย

การบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ หมายถึง การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรที่เอื้อให้การจัดประสบการณ์ดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้แก่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ งบประมาณ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ โดยจะต้องจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งบริบทของสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2555, หน้า 8-27-8-29)

ขั้นตอนการบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัย
นักการศึกษาได้กล่าวถึงขั้นตอนการบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ไว้ดังนี้
รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 127) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการบริหารงานสิ่งสนับสนุน
การเรียนรู้ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน
และการบริหารงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการ
4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา และพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
เพื่อจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุคใหม่ องค์กร หน่วยงาน
และสถาบันอื่นๆ

5. การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ ชรรมรส โชติคุณุชร์ และสวัสดิ์ อุดมโกชน์ (2549, หน้า 107) ได้กล่าวถึง
ขอบข่ายของการบริหารวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การเลือกวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน
2. การวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน
3. การประเมินวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

สามารถสรุปขั้นตอนของการบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษา
ปฐมวัยได้ 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการประเมินผล

แนวทางการบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัย

จากขั้นตอนของการบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัยข้างต้น
สามารถกำหนดเป็นแนวทางการบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัย ได้
ดังนี้

1. การเตรียมการ คือการวางแผนการดำเนินงานในการบริหารงานสนับสนุนการจัด
ประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 กำหนดนโยบาย แผนการจัดสรรทรัพยากรและกำหนดผู้รับผิดชอบ โดยจะต้อง
สอดคล้องกับแผนงบประมาณ

1.2 ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สิ่งสนับสนุนการจัดประสบการณ์ โดย
สำรวจสภาพของสิ่งสนับสนุนการจัดประสบการณ์ สำรวจความต้องการและวางแผนการใช้ทรัพยากร
และแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน

1.3 การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดหาสิ่งสนับสนุนการจัดประสบการณ์

2. การดำเนินการ ในการบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 จัดหาสิ่งสนับสนุนการจัดประสบการณ์ด้วยการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดซื้อ ขอยืม ขอบริจาค เพื่อให้ได้ทรัพยากรที่มีคุณภาพสูง ต้นทุนต่ำ และระยะเวลาในการจัดหาต้องมีความเหมาะสม

2.2 ลงทะเบียนสิ่งสนับสนุนการจัดประสบการณ์ และจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ และจัดทำรายการประกอบใช้

2.3 จัดเก็บสิ่งสนับสนุนการจัดประสบการณ์ให้เป็นระบบระเบียบ พร้อมให้บริการ

2.4 ให้บริการสิ่งสนับสนุนการจัดประสบการณ์โดยการควบคุมและแจกจ่าย

2.5 การบำรุงรักษาสิ่งสนับสนุนการจัดประสบการณ์ โดยสำรวจสื่อวัสดุอุปกรณ์ วัสดุภัณฑ์และอาคารสถานที่อยู่เสมอ หากพบว่าชำรุดให้รีบซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

2.6 การประชาสัมพันธ์สิ่งสนับสนุนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ความรู้ในการใช้งานและจูงใจให้มีผู้เข้ามาใช้บริการ

ในการดำเนินการบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัยควรยึดถือหลักการสำคัญ คือ

1. หลักความเสมอภาค ต้องมีความเสมอภาคทั้งในด้านคุณภาพและความเสมอภาค
2. หลักประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้ 4 องค์ประกอบ คือ ปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่าย โดยคำนึงถึงความประหยัด ความรวดเร็ว และความมีคุณภาพ

3. หลักประสิทธิผล เป็นการบริหารทรัพยากรมาช่วยสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ภายใต้องค์ประกอบ ดังนี้ ปริมาณ คุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย สถานที่และเวลา ซึ่งดูได้จากระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์

4. หลักการสนองความต้องการ เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรสามารถตอบสนองได้ตรงกับความต้องการของทุกฝ่าย มีการวิเคราะห์สถานการณ์ความต้องการ และจัดหาทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการ ทันเวลา และมีประสิทธิภาพ

5. การประเมินผล ควรมีการประเมินผลเป็นระยะๆ ดังนี้

5.1 การประเมินก่อนการเตรียมการ เป็นการประเมินเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุนการจัดประสบการณ์ของสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นแผนการบริหารงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ที่ชัดเจน ตอบสนองความต้องการอย่างแท้จริง

5.2 การประเมินการดำเนินงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ เป็นการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และหากเกิดปัญหาระหว่างดำเนินการก็จะสามารถทำการแก้ไขได้ทันที

5.3 การประเมินหลังการดำเนินงานสนับสนุนการจัดประสบการณ์ เป็น การติดตามผลสำเร็จของการดำเนินการสนับสนุนการจัดประสบการณ์ เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องใน การใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานครั้งต่อไป

2.2.4 การบริหารงานการประเมินพัฒนาการในสถานศึกษาปฐมวัย

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนั้นมีความแตกต่างจากการประเมินผลในระดับอื่นๆ เพราะ การประเมินเด็กปฐมวัยจะประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะกับเด็ก ทั้งการสังเกต สันทนา สัมภาษณ์ การสะสมผลงาน โดยจะต้องประเมินพัฒนาการเด็กให้ครบทุกด้านอย่างต่อเนื่อง และประเมินในสภาพจริง ซึ่งประกอบด้วยประเด็นสำคัญ คือ ขั้นตอนการบริหารงานการประเมิน พัฒนาการในสถานศึกษาปฐมวัย และแนวทางการบริหารงานการประเมินพัฒนาการในสถานศึกษา ปฐมวัย ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2555, หน้า 8-30-8-32)

ขั้นตอนการบริหารงานการประเมินพัฒนาการในสถานศึกษาปฐมวัย

1. จัดให้ครูและบุคลากรทำการศึกษาและความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุก ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ เพื่อให้ได้ผลการประเมินพัฒนาการที่ถูกต้อง
3. ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการ หลังจากได้วางแผนและเลือกใช้เครื่องมือที่จะใช้ ประเมินและบันทึกพัฒนาการ ต้องทำความเข้าใจวิธีการใช้เครื่องมืออย่างละเอียด แล้วมีการ ดำเนินการตามขั้นตอนและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร
4. ประเมินและสรุป โดยดูจากการประเมินผลหลายๆครั้ง แล้วจึงมีการสรุปเป็นระดับ พัฒนาการของเด็ก
5. การรายงานผล สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานผลการประเมินพัฒนาการ โดยพิจารณาว่า จะต้องรายงานไปยังผู้ใด วัตถุประสงค์ใด และใช้รูปแบบใด

แนวทางการบริหารงานการประเมินพัฒนาการในสถานศึกษาปฐมวัย

1. การเตรียมการ เป็นการวางแผนการประเมินพัฒนาการในสถานศึกษาปฐมวัยอย่างเป็น ระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินการ ดังนี้

1.1 กำหนดจุดประสงค์ในการประเมินพัฒนาการ กำหนดวิธีการและเครื่องมือ รวมทั้งจัดทำแผนการประเมินพัฒนาการ การจัดเตรียมเครื่องมือและบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ การประเมินพัฒนาการ

1.2 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

1.3 สร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย การ
จัดประสบการณ์และการประเมินพัฒนาการ

1.4 พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน
สภาพจริง และเขียนรายงานผลการประเมินได้

2. การดำเนินการประเมินพัฒนาการในสถานศึกษาปฐมวัย ควรเป็นการประเมินพัฒนาการที่
ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม ต้องมีการดำเนินการให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน สม่่าเสมอ
ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยควรมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 อำนวยความสะดวกและจัดเครื่องมือการประเมินพัฒนาการ

2.2 ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา สร้างขวัญกำลังใจเพื่อให้การดำเนินการเป็นไป
อย่างราบรื่นตามแผนที่วางไว้

2.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินตามที่กำหนดไว้

2.4 ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนาต่อยอดให้การจั
ดประสบการณ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การประเมินผลการดำเนินการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย เป็นการติดตามตรวจสอบการ
เตรียมการ การดำเนินการ และหลังการดำเนินการประเมินพัฒนาการ ดังนี้

3.1 การประเมินในช่วงเตรียมการ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบสภาพปัจจุบันและ
ปัญหา รวมถึงความต้องการของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการ เพื่อนำข้อมูลไป
จัดทำแผนการดำเนินการเกี่ยวกับพัฒนาการ

3.2 การประเมินระหว่างดำเนินการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย เป็นการ
ตรวจสอบ ติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนให้การ
ดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การประเมินหลังการดำเนินการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย เป็นการประเมิน
เพื่อตรวจสอบความสำเร็จ และข้อบกพร่องเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินการในครั้ง
ต่อไป

2.2.5 การบริหารงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในสถานศึกษาปฐมวัย

การวิจัยเป็นวิธีการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นระบบระเบียบ แก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้อย่างมี
แบบแผนเพื่อนำไปสู่คุณภาพในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และนำผลการวิจัยมาประกอบการ
จัดทำแผนและนโยบายของสถานศึกษา โดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ วางแผนแก้ไขปัญหาการ
เรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

ขั้นตอนการบริหารงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในสถานศึกษาปฐมวัย มีขั้นตอนดังนี้
(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2555, หน้า 8-34-8-36)

1. การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยเพื่อให้บุคลากรเกิดความตื่นตัวที่จะเริ่มทำ

2. การพัฒนาความสามารถของบุคลากรในการทำวิจัย โดยการจัดอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ

3. การประชุมปรึกษาหารือเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาทางด้านวิชาการและสภาพปัญหาการเรียนการสอนของสถานศึกษา จากนั้นจึงช่วยกันแสวงหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน

4. การกำกับดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการวิจัย โดยการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือ

5. การสนับสนุนให้แสดงผลงานการวิจัยของสถาบันการศึกษาเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองต่อไป

แนวทางการบริหารงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในสถานศึกษาปฐมวัย

1. การเตรียมการ การวางแผนการดำเนินการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งผู้บริหารควรดำเนินการดังนี้

1.1 ประกาศนโยบายของสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน

1.2 กระตุ้นความสนใจ สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

1.3 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนและการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้

1.4 จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการวิจัย

2. การดำเนินการ ผู้บริหารควรมีการดำเนินการดังนี้

2.1 สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยให้แก่บุคลากร

2.2 ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในการทำวิจัย

2.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดประสบการณ์

2.4 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากร และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานและหน่วยงานอื่นๆ

3. ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการการศึกษาศึกษาปฐมวัย

3.1 ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาปฐมวัยด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรและปัจจัยด้านผู้ปกครอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 ปัจจัยด้านผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาการศึกษา หลักสูตร หลักการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ จิตวิทยา การเรียนรู้และความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยึดแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2555, หน้า 8-45 ถึง 8-49)

1. จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดซื้อสื่อต่างๆและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา
2. อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมที่ต้องใช้แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา
3. ประสานงานและเสนอแนะแหล่งวิทยาการและแหล่งเรียนรู้
4. นิเทศ ติดตามการเรียนรู้
5. เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ หลักสูตรและการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้
6. เป็นผู้นำในการบริหารงานแบบประชาธิปไตยและการทำงานเป็นทีม
7. สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อการพัฒนาตนเอง
8. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโดยการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
9. ส่งเสริมและเชิญชวนให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่างๆ

3.1.2 ปัจจัยด้านครู ครูมีความสำคัญในการแปลงหลักสูตร มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสาระที่ควรเรียนรู้ให้เป็นกิจกรรมการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะดังนี้ (เข้มทอง ศิริแสงเลิศ 2555, หน้า 6-57 อ้างในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2555, หน้า 8-46 ถึง 8-47)

1. มีความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรและมีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอน
2. มีความสามารถในการวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อที่จะสามารถจัดประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสมและตรงกับความถนัด ความสามารถและความสนใจของเด็ก
3. มีเทคนิคในการสอนและรู้วิธีการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

4. มีทักษะในการวัดและประเมินผล
5. มีความรู้และทักษะในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แล้วนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการจัดประสบการณ์
6. มีความสามารถในการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน รวมถึงสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
7. มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เข้ารับการอบรม ศึกษาคุณงานหรือสัมมนา เพื่อเพิ่มเติมความรู้และทักษะ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของตนตลอดเวลา

ครูปฐมวัยที่มีคุณภาพต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร สามารถนำหลักสูตรไปจัดประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตร และสามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดประเมินผล การเลือกใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน ย่อมทำให้การบริหารจัดการทางวิชาการประสบความสำเร็จด้วยดี ผู้บริหารจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะการทำงาน ตลอดจนฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพราะการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จ

3.1.3 ปัจจัยด้านหลักสูตร หลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายต่อตัวเด็ก มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 บริบทของชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละระดับ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ

3.1.4 ปัจจัยด้านการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่างๆอย่างเพียงพอ เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการ จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดสรรการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า โดยเฉพาะด้านการใช้อาคารสถานที่ต่างๆ เช่น คำนึงถึงขนาดของห้องเรียนและจำนวนนักเรียน ห้องสมุด ที่อำนวยความสะดวกให้การจัดประสบการณ์มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ

3.1.5 ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆของผู้เรียน ตามที่ จันตรี คุปตะวาทีน และบัญชา แสนทวี (2550, หน้า 8-11) อ่างโนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2555, หน้า 8-47) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. กำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน
  2. มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรและกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา
  3. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
  4. จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้
  5. อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆของผู้เรียน
  6. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
  7. ร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้อง ประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน
  8. ปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีนำไปสู่การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้
  9. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
  10. จัดให้บุตรธิดาหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
- ดังนั้นผู้ปกครองที่เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น มีความเข้าใจแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยและการเรียนรู้อย่างมีความสุข ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดูแลบุตรหลาน ย่อมส่งเสริมให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปได้ด้วยดี

3.2 ปัจจัยด้านกระบวนการ

ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ดีและปัจจัยด้านระบบกำกับติดตามตรวจสอบดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ดี

การวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากรอย่างถูกต้องและเหมาะสม มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบและเหมาะสม รวมถึงการกระจายอำนาจการบริหารงานและความรับผิดชอบให้แก่ครูอย่างทั่วถึง

3.2.2 ปัจจัยด้านระบบกำกับติดตามตรวจสอบ

การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการจัดทำหลักสูตร และตรวจสอบคุณภาพการจัดการประสพการณ์การเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ มีการนิเทศอย่างเป็นระบบชัดเจน ต่อเนื่องและครบวงจร โดยดำรงรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและชัดเจน มีการรายงานผลการ

ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาผู้สํารณะและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำผลการตรวจสอบคุณภาพไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.3 ปัจจัยด้านกระบวนการ

ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ดีและปัจจัยด้านระบบกำกับติดตามตรวจสอบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.1 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

การประสานสัมพันธ์และร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียในการทำกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ให้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย โดยการสร้างเครือข่ายเพื่อความร่วมมือในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาปฐมวัย เพื่อช่วยในการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีทรัพยากรและปัจจัยสนับสนุนเพิ่มขึ้น

3.3.2 ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนรู้

การสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น มีบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย กระตุ้นและสนับสนุนให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และสร้างบรรยากาศทางกายภาพภายในโรงเรียนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การสร้างสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยเน้นความสะอาด สงบ สะดวกสบาย รวมถึงการสร้างบรรยากาศทางสังคมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การมีสัมพันธภาพที่ดี อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.3 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ตั้งอยู่ ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ในเขตรับผิดชอบจำนวน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอสันกำแพง อำเภอดอยสะเก็ดและอำเภอแม่ออน มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 93 โรงเรียน เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับอนุบาลจำนวน 59 โรงเรียน โดยแยกตามอำเภอที่ตั้ง ดังต่อไปนี้

โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 26 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนศรีเนห์รุ ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านขุนช่างเคี่ยน ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 9 คน นักเรียนทั้งหมด 120 คน เป็นนักเรียนปฐมวัยจำนวน 40 คน
2. โรงเรียนวัดช่างเคี่ยน ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านช่างเคี่ยน ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 21 คน นักเรียนทั้งหมด 391 คน เป็นนักเรียนปฐมวัยจำนวน 25 คน

3. โรงเรียนวัดเจ็ดยอด ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านเจ็ดยอด ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 9 คน นักเรียนทั้งหมด 202 คน เป็นนักเรียนปฐมวัย จำนวน 74 คน
4. โรงเรียนวัดช่วงสิงห์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านช่วงสิงห์ ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 12 คน นักเรียนทั้งหมด 307 คน เป็นนักเรียนปฐมวัย จำนวน 75 คน
5. โรงเรียนวัดป่าตัน ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านป่าตัน ตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 11 คน นักเรียนทั้งหมด 164 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 54 คน
6. โรงเรียนอนุบาลบ้านท่าเมืองตั้ง ตั้งอยู่บ้านท่า ตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 10 คน นักเรียนทั้งหมด 248 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 56 คน
7. โรงเรียนท่าศาลา ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านศรีบัวเงิน ตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 10 คน นักเรียนทั้งหมด 217 คน และนักเรียนปฐมวัย จำนวน 56 คน
8. โรงเรียนวัดหนองป่าครั่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านหนองป่าครั่ง ตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 5 คน นักเรียนทั้งหมด 110 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 16 คน
9. โรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านบวกรกน้อย ตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 29 คน นักเรียนทั้งหมด 551 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 77 คน
10. โรงเรียนวัดเสาคิน ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านเสาคิน ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 10 คน นักเรียนทั้งหมด 179 คน และนักเรียนปฐมวัย จำนวน 35 คน
11. โรงเรียนวัดเมืองสาทร ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านเมืองสาทร ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 10 คน นักเรียนทั้งหมด 138 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 44 คน
12. โรงเรียนบ้านเชิงคอดยสุเทพ ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านเชิงคอดยสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 10 คน นักเรียนทั้งหมด 194 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 43 คน

13. โรงเรียนบ้านโป่งน้อย ตั้งอยู่หมู่ที่ 13 บ้านสันลมจอย ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 20 คน นักเรียนทั้งหมด 418 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 52 คน
14. โรงเรียนบ้านห้วยทราย ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านห้วยทราย ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 5 คน นักเรียนทั้งหมด 70 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 9 คน
15. โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 11 บ้านคอยปุย ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 7 คน นักเรียนทั้งหมด 119 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 31 คน
16. โรงเรียนสังวาลย์วิทยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 บ้านคอยสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 10 คน นักเรียนทั้งหมด 64 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 6 คน
17. โรงเรียนวัดป่าข่อยใต้ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านป่าข่อยใต้ ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 9 คน นักเรียนทั้งหมด 171 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 38 คน
18. โรงเรียนวัดร่องอ้อ ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านร่องอ้อ ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 12 คน นักเรียนทั้งหมด 267 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 67 คน
19. โรงเรียนชุมชนวัดท่าเตื่อ ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านท่าเตื่อ ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 15 คน นักเรียนทั้งหมด 214 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 18 คน
20. โรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บ้านสันทราย ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 11 คน นักเรียนทั้งหมด 243 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 60 คน
21. โรงเรียนวัดชะจาว ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านฟ้าฮ่าม ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 11 คน นักเรียนทั้งหมด 257 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 67 คน
22. โรงเรียนวัดป่าแดด ตั้งอยู่หมู่ที่ 13 บ้านป่าแดดกลาง ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 11 คน นักเรียนทั้งหมด 185 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 59 คน

23. โรงเรียนวัดวังสิงห์คำ ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านวังสิงห์คำ ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 14 คน นักเรียนทั้งหมด 191 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 25 คน

24. โรงเรียนบ้านแม่เหิยะสามัคคี ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านอุโบสถ ตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 9 คน นักเรียนทั้งหมด 143 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 40 คน

25. โรงเรียนศิริมังคลาจารย์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านตำหนัก ตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 10 คน นักเรียนทั้งหมด 123 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 40 คน

26. โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ตั้งอยู่ ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 89 คน นักเรียนทั้งหมด 2,351 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 523 คน

โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอดอยสะเก็ด จำนวน 17 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนบ้านป่าเหมือด ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านป่าเหมือด ตำบลสาราญราษฎร์ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 9 คน นักเรียนทั้งหมด 187 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 69 คน

2. โรงเรียนบ้านปางน้ำถู่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านห้วยหม้อ ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 5 คน นักเรียนทั้งหมด 55 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 7 คน

3. โรงเรียนบ้านแม่หวาน ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านแม่หวาน ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 9 คน นักเรียนทั้งหมด 75 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 11 คน

4. โรงเรียนบ้านโป่งกุ่ม ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 6 คน นักเรียนทั้งหมด 62 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 5 คน

5. โรงเรียนบ้านปางแดง ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านปางแฟน ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 4 คน นักเรียนทั้งหมด 62 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 10 คน

6. โรงเรียนเทพเสด็จวิทยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านแม่ดอนหลวง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 12 คน นักเรียนทั้งหมด 91 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 9 คน

7. โรงเรียนชลประทานผาแตก ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านตลาดใหญ่ ตำบลวงเหนือ อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 26 คน นักเรียนทั้งหมด 439 คน และนักเรียนปฐมวัย จำนวน 45 คน
8. โรงเรียนบ้านลวงเหนือ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 10 คน นักเรียนทั้งหมด 116 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 18 คน
9. โรงเรียนบ้านแม่ดอกแดง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านแม่ดอกแดง ตำบลเชิงคอย อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 7 คน นักเรียนทั้งหมด 127 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 23 คน
10. โรงเรียนบ้านสันทราย ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านสันทราย ตำบลลวงเหนือ อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 5 คน นักเรียนทั้งหมด 38 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 6 คน
11. โรงเรียนบ้านเชิงคอย(คอยสะเกิดศึกษา) ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านเชิงคอย ตำบลเชิงคอย อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 34 คน นักเรียนทั้งหมด 780 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 92 คน
12. โรงเรียนบ้านร่องจี่เหล็ก ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 บ้านร่องจี่เหล็ก ตำบลเชิงคอย อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 10 คน นักเรียนทั้งหมด 111 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 18 คน
13. โรงเรียนบ้านป่าไม้แดง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านป่าไม้แดง ตำบลป่าป้อง อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 15 คน นักเรียนทั้งหมด 188 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 41 คน
14. โรงเรียนบ้านป่าป้อง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านป่าป้อง ตำบลป่าป้อง อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 10 คน นักเรียนทั้งหมด 71 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 7 คน
15. โรงเรียนบ้านป่าจ้าว ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านป่าจ้าว ตำบลสง่าบ้าน อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 4 คน นักเรียนทั้งหมด 49 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 9 คน
16. โรงเรียนบ้านแม่จ้อง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านแม่จ้องใต้ ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 6 คน นักเรียนทั้งหมด 61 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 14 คน

17. โรงเรียนบ้านแม่โป่งประชาสามัคคี ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านแม่โป่งหลวง ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 14 คน นักเรียนทั้งหมด 201 คน และนักเรียนปฐมวัย จำนวน 5 คน

โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอสันกำแพง จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนวัดสันป่าคำ ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บ้านสันป่าคำ ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 8 คน นักเรียนทั้งหมด 115 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 100 คน

2. โรงเรียนบ้านมอญ ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านมอญ ตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 6 คน นักเรียนทั้งหมด 102 คน และนักเรียนปฐมวัย จำนวน 36 คน

3. โรงเรียนวัดสันกลางเหนือ ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านสันกลางเหนือ ตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 6 คน นักเรียนทั้งหมด 119 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 20 คน

4. โรงเรียนบ้านสันกำแพง ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บ้านสันใต้ ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 65 คน นักเรียนทั้งหมด 1,501 คน และนักเรียน ปฐมวัย จำนวน 57 คน

5. โรงเรียนวัดบ้านน้อย ตั้งอยู่หมู่ที่ 11 บ้านน้อย ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 6 คน นักเรียนทั้งหมด 118 คน และนักเรียน ปฐมวัย จำนวน 19 คน

6. โรงเรียนบ้านดอนปิน ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านดอนปิน ตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่มีผู้บริหาร บุคลากรครูจำนวน 4 คน นักเรียนทั้งหมด 38 คน และนักเรียน ปฐมวัย จำนวน 7 คน

7. โรงเรียนบ้านแช่ช้าง (เทพนาคกุล) ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 บ้านป่าไผ่กลาง ตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 11 คน นักเรียนทั้งหมด 204 คน และนักเรียนปฐมวัย จำนวน 26 คน

8. โรงเรียนวัดทรายมูล ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านทรายมูล ตำบลทรายมูล อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 5 คน นักเรียนทั้งหมด 63 คน และนักเรียน ปฐมวัย จำนวน 9 คน

โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอแม่ออน จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนหมู่บ้านสหกรณ์ 2 ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านสหกรณ์ 2 ตำบลบ้านสหกรณ์ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 10 คน นักเรียนทั้งหมด 168 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 30 คน

2. โรงเรียนวัดห้วยแก้ว ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านห้วยแก้ว ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 15 คน นักเรียนทั้งหมด 238 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 32 คน
3. โรงเรียนบ้านออนหลวย ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านออนหลวย ตำบลออนเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 6 คน นักเรียนทั้งหมด 69 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 9 คน
4. โรงเรียนวัดบ้านม่อน ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านม่อน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ไม่มีผู้บริหาร บุคลากรครูจำนวน 3 คน นักเรียนทั้งหมด 31 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 6 คน
5. โรงเรียนวัดห้วยทราย ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านห้วยทราย ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 16 คน นักเรียนทั้งหมด 212 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 30 คน
6. โรงเรียนวัดคอนชัย ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านคอนชัย ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 7 คน นักเรียนทั้งหมด 73 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 18 คน
7. โรงเรียนแม่ตะไคร้ ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านแม่ตะไคร้ ตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 5 คน นักเรียนทั้งหมด 64 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 13 คน
8. โรงเรียนทาเหนือวิทยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านห้วยบง ตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้บริหาร 1 คน บุคลากรครูจำนวน 16 คน นักเรียนทั้งหมด 214 คน และนักเรียนปฐมวัยจำนวน 41 คน

2.4 เอกสารและรายงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการสรุปการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

มาโนช บุตรเชื้อไทย (2549) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตไผ่อ้อพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป แล้วสรุปผลการวิจัย พบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตไผ่อ้อพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดให้มีการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา

2) ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารการบัญชีเป็นไปตามหลักการ นโยบายสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

3) ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สนับสนุนให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในการปรับปรุงกำหนดตำแหน่งและเลื่อนวิทยฐานะ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนการปฏิบัติงานของบุคลากร ได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอกับภาระงาน

4) ด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรับปรุงดูแลพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมให้มั่นคงปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาองค์กร และกระบวนการปฏิบัติงานตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ในปีเดียวกัน ระเบียบ เชี่ยวชาญ (2549) ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารด้านวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ในด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศ และการส่งเสริมการวิจัย จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์สอนและขนาดของโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า

1) สมรรถนะการบริหารด้านวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย โดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศ และการส่งเสริมการวิจัย ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก

2) สมรรถนะการบริหารด้านวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการนิเทศ และ ด้านการส่งเสริมการวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์สอน 5 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น

ต่อสมรรถนะการบริหารด้านวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์สอนต่ำกว่า 5 ปี

3) สมรรถนะการบริหารด้านวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในโรงเรียนขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อสมรรถนะการบริหารด้านวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูปฐมวัยในโรงเรียนขนาดกลาง

เช่นเดียวกับที่ ทัศนฤดาพัชญ์ เพ็ชรรัตน์ (2551) ศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยในจังหวัดชลบุรีและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัยพบว่า

ความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากที่สุดในการสรรหาครูผู้สอนที่จบการศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยและมีความเข้าใจน้อยที่สุดในการแนะนำครูตอบสนองต่อพฤติกรรมการเล่นของเด็กในแนวทางที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม และครูปฐมวัยส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากที่สุดในการส่งเสริมให้ครูจัดสภาพแวดล้อมด้วยสื่อตัวหนังสือที่มีความหมายต่อตัวเด็ก และมีความเข้าใจน้อยที่สุดในการตอบสนองต่อพฤติกรรมการเล่นของเด็กในกรณีที่เด็กเขียนไม่ถูกต้องโดยไม่แก้ไขทันทีขณะที่เด็กพยายามเขียนจากการคิดวิธีสะกดขึ้นเองโดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่พูดหรือได้ยิน การปฏิบัติของผู้บริหารที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ปฏิบัติเหมาะสมโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรที่มีความหมายต่อตัวเด็กและสัมพันธ์กับความรู้เดิมของเด็ก การส่งเสริมครูให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการใช้ภาษาสื่อความหมายที่ถูกต้องการแนะนำผู้ปกครองให้ยอมรับเด็กโดยรับฟังความคิดเห็นและรับรู้ความรู้สึกของเด็ก การแนะนำให้ครูนำผลการประเมินพัฒนาการทางภาษาไปใช้วางแผนจัดการเรียนรู้ทางภาษาที่เหมาะสม การกำหนดนโยบายให้ครูประสานงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาเด็กที่เหมาะสมและการสนับสนุนครูให้เปิดโอกาสให้แก่เด็กได้ทำงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้อื่น ครูปฐมวัยส่วนใหญ่ปฏิบัติเหมาะสมโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การนำผลการประเมินพัฒนาการทางภาษาไปใช้วางแผนจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม การสื่อสารกับผู้ปกครองให้ยอมรับและสนับสนุนพฤติกรรมการเล่นเขียนขึ้นต้นของเด็ก การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการใช้ภาษาสื่อความหมายที่ถูกต้อง การออกแบบตารางกิจวัตรประจำวัน โดยคำนึงถึงความ

สมดุลระหว่างกิจกรรมที่ครูริเริ่มและเด็กริเริ่ม และการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตร โดยคำนึงถึงบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทยและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารและครูปฐมวัยปฏิบัติไม่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มในด้านการจัดประสบการณ์ทางการอ่านเขียน โดยเน้นการท่องจำหรือทำแบบฝึกหัดอ่านเขียนอย่างเป็นทางการ ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มในทุกด้านพบว่ามีความสัมพันธ์กันระดับต่ำมาก ในทิศทางบวก โดยเฉพาะด้านการประเมินพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มและด้านการส่งเสริมความเข้าใจของผู้ปกครองในการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำในทิศทางลบ

ในปีต่อมา วันเพ็ญ เหมือนจันทร์ (2552) ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อการบริหารและคุณภาพด้านผู้เรียนของบุคลากรและผู้ปกครอง โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร(ปฐมวัยและประถมศึกษา)

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารและคุณภาพด้านผู้เรียนของบุคลากรและผู้ปกครอง ทั้งภาพรวมและรายด้าน มีการบริหารงานอยู่ในระดับดีมาก ความคิดเห็นต่อคุณภาพด้านผู้เรียนของบุคลากรและผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารและคุณภาพด้านผู้เรียนของบุคลากรและผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด ไม่มีความแตกต่างกัน

ต่อมา ศักดิ์ดา แดงเถิน (2555) ได้ศึกษาทัศนคติของครูต่อการบริหารงาน โรงเรียน โดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และเปรียบเทียบทัศนคติของครูต่อการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารจำแนก ตามเพศของครู และขนาดของโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่าครูมีทัศนคติต่อการบริหารงาน โรงเรียน โดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหาร อยู่ใน ระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหาร งานด้านวิชาการ รองลงมา คือการบริหารงานบุคคล การ บริหารงานทั่วไปและการบริหารงานงบประมาณอยู่ในลำดับสุดท้าย เปรียบเทียบทัศนคติของครูที่มีเพศต่างกันต่อการบริหาร งานโรงเรียน โดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้ บริหารไม่แตกต่างกันและครูที่ปฏิบัติงาน ใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานโรงเรียน โดยใช้หลักการ บริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ต่อมา ชัญฉันท อุปลำ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นมาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษาและมาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม อยู่ในระดับมาก สำหรับปัญหาและข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินงาน คือ มาตรฐานที่ 1 มีปัญหาความสมบูรณ์ของร่างกายเด็กมีความแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะคือ ครูควรส่งเสริมกิจกรรมให้เด็กรู้จักการกินอาหารที่ถูกต้อง และฝึกการออกกำลังกาย มาตรฐานที่ 2 ปัญหาคือ เด็กแต่ละคนแต่ละระดับชั้นมีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะคือ ครูควรควบคุมและดูแลเด็กในแต่ละวัยให้ใกล้ชิด เสริมแรงกระตุ้นให้เด็กได้ทำกิจกรรมบ่อย ๆ มาตรฐานที่ 3 ปัญหาคือ การอยู่ร่วมกันของเด็กทำให้เด็กมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ข้อเสนอแนะคือ ครูควรมีข้อตกลงในการทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน มาตรฐานที่ 4 ปัญหาคือนักเรียนบางคนไม่ได้รับการพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะคือ ครูควรประสานงานผู้ปกครองในการดูแลนักเรียนต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 5 ปัญหาคือ การใช้สื่อการสอนของครูที่เป็น สื่อเทคโนโลยียังไม่ครอบคลุมกับการจัดประสบการณ์ ข้อเสนอแนะคือ ควรส่งเสริมและฝึกรวมเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยี มาตรฐานที่ 6 ปัญหาคือ การจัดแผนงาน โครงการยังไม่เป็นปัจจุบัน ข้อเสนอแนะคือ ควรแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบและจัดแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน มาตรฐานที่ 7 ปัญหาคือ ครูหรือบุคลากรยังขาดความเข้าใจในการจัดการศึกษาที่ถูกต้องสำหรับเด็กอนุบาล ข้อเสนอแนะคือ ควรส่งเสริมครูหรือบุคลากรให้เข้าอบรมอย่างสม่ำเสมอ มาตรฐานที่ 8 ปัญหาคือ โครงการและกิจกรรมยังไม่ชัดเจน ข้อเสนอแนะคือ ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานแต่ละงานให้ชัดเจนเสมอภาค มาตรฐานที่ 9 ปัญหาคือ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองชุมชนไม่มีเวลาที่แน่นอนจึงไม่สะดวกในการจัดประชุม ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง มาตรฐานที่ 10 ปัญหาคือ การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดวิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญ ข้อเสนอแนะคือ เชิญวิทยากรมาถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก มาตรฐานที่ 11 ปัญหาคือ ขาดบุคลากรที่จบเอกการศึกษาปฐมวัยโดยตรง และบุคลากรยังขาดประสบการณ์ด้านการสอน ข้อเสนอแนะคือ ควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีโอกาสศึกษาต่อ และเข้าอบรมตามโครงการต่าง ๆ

ในปีต่อมา เพ็ญศรี รัตตนิทัศน์(2557) ได้ศึกษาสภาพการจัดการงานวิชาการ สภาพปัญหาและแนวทางของการจัดการงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาล หนองป่าครั่งมีดังนี้ ด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 โดยใช้กระบวนการอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ปัญหาที่สำคัญคือไม่ได้บูรณาการสาระท้องถิ่นเข้าไปในกลุ่มสาระวิชา สาระกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ข้อเสนอแนะคือควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ได้จัดการเรียนการสอนตามศักยภาพสมองของผู้เรียนและบูรณาการมีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้านมาพัฒนาการเรียนการสอน

ปัญหาที่สำคัญคือ ครูยังขาดเทคนิคกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดการอบรมส่งเสริมเรื่องเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการงานห้องสมุด มีการมอบหมายให้มีผู้ที่รับผิดชอบในรูปแบบคณะกรรมการ แต่ไม่ได้สำเร็จด้านบรรณารักษ์โดยตรง ไม่เข้าใจในการจัดระบบงานห้องสมุดอย่างแท้จริง หนังสือส่วนมากเป็นพวกนิทานและการ์ตูน ปัญหาที่สำคัญครูมีภาระงานด้านการสอนและ โครงการพิเศษที่ได้รับมอบหมายไม่สามารถให้บริการตลอดวันได้ ข้อเสนอแนะคือ สรรหาหรือบรรจุครูที่สำเร็จด้านบรรณารักษ์โดยตรงหรือลดภาระงานครูที่ได้รับการแต่งตั้งดูแลงานห้องสมุด ด้านวัดและประเมินผล โรงเรียนได้มีการแต่งตั้งให้มีหัวหน้าวัดและประเมินผล คณะกรรมการ วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คณะกรรมการวัดและประเมินผลด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัดและประเมินผลทั้งในระดับห้องเรียน ระดับชั้นเรียน ระดับโรงเรียน ปัญหาที่สำคัญคือครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลและจัดทำแบบทดสอบด้านการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ด้านนิเทศการศึกษา โรงเรียนได้มีการนิเทศโดยใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อนช่วยเพื่อนมีการปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่ ปัญหาคือ กระบวนการนิเทศไม่หลากหลายและการติดตามไม่ต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดอบรมเรื่องเทคนิควิธีการการนิเทศอย่างต่อเนื่องทุกปี ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนได้ยึดแนวทางการดำเนินงานตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสอดคล้องกับกฎกระทรวงพutschักราช 2553 มีการจัดทำมาตรฐานของโรงเรียน ปัญหาที่สำคัญคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องของงานประกันคุณภาพทางการศึกษา โครงการ/กิจกรรมไม่ดำเนินตามแผน ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการประกันคุณภาพทางการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพทางการศึกษาจากภายนอก

ศิริพร พุทธิเกษร (2558) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลพัฒนาต้นน้ำขุนทองและเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลพัฒนาต้นน้ำขุนทอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาในการบริหารคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลพัฒนาต้นน้ำขุนทอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับแนวทางแก้ไขด้านวิชาการ คือ ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาระบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ด้านงบประมาณจัดให้มีการประชุมวางแผนการบริหารงบประมาณ จัดสรรงบประมาณในแต่ละโครงการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านบริหารงานบุคคล ควรมีการสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง วางแผนอัตรากำลังและด้านบริหารงานทั่วไป ให้มีการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและมีการประสานพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ ความ

เหมาะสม และเป็นประโยชน์ ของแนวทางการบริหารคุณภาพของ โรงเรียนอนุบาลพัฒนาต้นน้ำ
ขุนคอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ในปีเดียวกัน แอน สุชะจิระ (2558) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการ
บริหารงานวิชาการระดับการศึกษาปฐมวัยของ โรงเรียนในจังหวัด จากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหา
และแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับการศึกษาปฐมวัยของ โรงเรียนในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับการศึกษาปฐมวัย
ของโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก แนวทางการแก้ไขปัญหาได้แก่ ผู้บริหาร
ควรทบทวนความสำคัญและสร้างความตระหนักให้ตนเอง มีการวางแผนงานวิชาการและจัดอบรมให้
ความรู้แก่ครูผู้สอนปฐมวัย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved